

Αντιστοιχία «θεωρητικών σχημάτων» και αυθεντικής ζωής στον Γ. Θεοτοκά (Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος)

/ [Πεμπτουσία](#)



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2faRTzR>]

Ας δούμε επιγραμματικά την πορεία της ζωής των αφηγηματικών ηρώων του, για να διαπιστώσουμε, αν υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ των απόψεων, των ιδεών, που αναπτύσσονται -ζούμε σε παρακμιακή εποχή- και της ίδιας της ζωής, όπως αυτή «καταγράφεται» στο μυθιστόρημα.

Μαρίνος Βελής: Ο κατεξοχήν αφηγηματικός ήρωας του δεύτερου μέρους. Διανοούμενος, ο έφεδρος αξιωματικός του πρώτου μέρους (Ιερά Οδός) που γίνεται μοναχός στο Άγιο Όρος και στο τέλος το εγκαταλείπει για «σαμαρεισμούς».



με τον
ην γνωστή

Θεανώ

: Καθιερωμένη ηθοποιός που είναι ερωτευμένη με τον Βελή. Βοηθά -με τις «κοινωνικές σχέσεις» που αναπτύσσει με Γερμανούς -στην σωτηρία Ελλήνων αγωνιστών, φυλακισμένων-ετοιμοθάνατων. Αυτό θεωρείται από το ΕΑΜ προδοσία. Τις ημέρες της απελευθέρωσης συλλαμβάνεται από το ΕΑΜ, ανακρίνεται και καταδικάζεται χωρίς ουσιαστικές επιβαρυντικές αποδείξεις σε θάνατο. Εκτελείται αυθημερόν σε κινηματογράφο του Περιστερίου. Ο χώρος τέχνης γίνεται χώρος παράνομης εκτέλεσης καλλιτεχνών. Υπερασπίζεται την ιδιωτική της ζωή και αποκλείει ένας καλλιτέχνης, ένας καλλιεργημένος, ευαίσθητος άνθρωπος, έστω κι αν είναι Γερμανός, να γίνει «τέρας», επικίνδυνη εγκληματική προσωπικότητα. Η ίδια δεν συμβιβάζεται.

Κυριάκος Κωστακαρέας: Υπάλληλος του Υπουργείου Παιδείας και αργότερα μέλος του ΕΑΜ. Τον απελευθερώνει η Θεανώ, αλλά της εκφράζει επιφυλάξεις, αντιρρήσεις για αυτήν τη συμπεριφορά της. Θα προσπαθήσει να τη σώσει στη συνέχεια, αλλά δεν θα το κατορθώσει. Αργότερα, με παρέμβαση του συγγενή του Υπουργού υπογράφει δήλωση ιδεολογικής «μεταστροφής» και αποχρωματίζεται. Επιστρέφει στην υπηρεσία του και σταδιοδρομεί ικανοποιητικά. Παντρεύεται την Μαριέττα Δράκου και γίνονται ταιριαστό ζευγάρι. Συμβιβάζεται.

Θρασύβουλος Δράκος: Δικηγόρος, φίλος του Κωστακαρέα με τρία παιδιά. Είναι ευτυχισμένο ζευγάρι με τη Μαριέττα, γίνεται μέλος του ΕΔΕΣ, εκτιμά ότι το ΕΑΜ υπερέχει ιδεολογικά και θα επικρατήσει στο τέλος. Συλλαμβάνεται από τον ΕΛΑΣ, δε δέχεται να προσχωρήσει στις θέσεις του και να προδώσει τον όρκο που έδωσε. Σκοτώνεται. Ασυμβίβαστος.

Φρίξος Αυγουστής: Έφεδρος ανθυπολοχαγός, διμοιρίτης του Κωστακαρέα. Πιστεύει σε μια νέα αριστοκρατία που θα προκύψει από τον πόλεμο. Οι Έλληνες θα γίνουν οι ρυθμιστές της ιστορίας. Η ερμηνεία που δίνει ο Βελής είναι ότι και αυτή η ψυχή αναζητούσε εναγώνια το νόημα του κόσμου και νόμιζε ότι το βρήκε στο εγώ και στην εξαλλοσύνη του εθνικισμού.

Μετά τον πόλεμο εξακολουθεί να έχει κάποιες ιδεολογικές ανησυχίες, έως ότου παντρεύεται μια αμερικανίδα, την Ντόροθυ, και αλλάζει ριζικά η ζωή του. Παντρεύεται στη Χονολουλού και ζει στο Λος - Άντζελες. Συμφωνεί τα παιδιά του να βαπτιστούν στην Επισκοπική Εκκλησία (αποποιείται την Ορθοδοξία). Αλλάζει το ελληνικό του όνομα σε «δυτικό», όπως ταιριάζει στο Χόλυγουντ, Felix August (=ευτυχισμένος Αύγουστος, ρωμαϊκό όνομα). Επιβάλλει, αντιδρώντας, τον «παραδοσιακό» ρόλο της συζύγου στην Ντόροθυ. Συμβιβασμένος.

Μαλέας: Στέλεχος του ΕΑΜ, σκληρός, που παρά τις αντιρρήσεις και τις ατεκμηρίωτες κατηγορίες κατά της Θεανώς, επιτρέπει την εκτέλεσή της. Δεν

εναντιώνεται στην αυθαίρετη βία του ΕΑΜ. Σκοτώνεται στο δεύτερο αντάρτικο, το 1949 στο Γράμμο, αφού πέρασε και έμεινε για λίγο στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Συμβιβασμένος.

Βαρδέκης: Συνεργάτης των Γερμανών που γρήγορα μεταλλάσσεται σε συνεργάτη των Άγγλων. Ιδιοτελής και επιδέξιος καιροσκόπος. Άνθρωπος του «συστήματος», το οποίο και εξυμνεί. Εξελίσσεται σε πλούσιο επιχειρηματία με ποικίλες εξωσυζυγικές σχέσεις. Υλιστής, καλοπερασάκιας, γλεντοκόπος. Συμβιβασμένος.

Ο Σκώτος λοχίας Ντάγκλας Μακ Ντάγκαλ: Πολεμά στο πλευρό των Ελλήνων τον Άξονα. (πρώτο μέρος). Ήταν παρών στη μάχη του Ελ-Αλαμίν. Διαθέτει, μετά τον πόλεμο, εστιατόριο στο Εδιμβούργο, «Η κόρη των Αθηνών», διαφημίζει ελληνικό φαγητό, σουβλάκι, ελληνικό τυρί και ελιές, ούζο, κρασί σαμιώτικο. Συχνάζουν εκεί νέοι διανοούμενοι. Συζητούν ποικίλα πνευματικά θέματα μέχρι αργά, συχνάζουν και Σκώτοι εθνικιστές. Είναι παντρεμένος με Ελληνίδα, την Αμαλία, που γνώρισε και ερωτεύθηκε στην Ελλάδα. Ασυμβίβαστος.

Χίλλεμπραντ: Γερμανός ταγματάρχης, σκηνοθέτης με καλό όνομα στον τόπο του. Παντρεμένος, αλλά δε γνωρίζει αν ζει η γυναίκα του. «Βοηθά» την Θεανώ να απελευθερώσει Έλληνες κρατούμενους. Είναι ερωτευμένος μαζί της. Κατηγορείται ότι είχε συμμετοχή στην κακοποίηση των Εβραίων της Θεσσαλονίκης. Μετά τον πόλεμο «χάνεται», θεωρείται νεκρός, αλλά τον συναντά τυχαία στο σιδηροδρομικό σταθμό του Μιλάνου η Μαριέττα και την ρωτά για την Θεανώ. Απορεί για την άδικη δολοφονία της. Ζει στην Νότια Αμερική και φαίνεται να πάσχει από κάποια ψυχοπάθεια. Συμβιβασμένος.

Το αβίαστο συμπέρασμα που προκύπτει από την πορεία των αφηγηματικών ηρώων του Θεοτοκά είναι ότι η πλειοψηφία τους συμβιβάζεται. Αυτή η επιλογή επιτρέπει στους περισσότερους να επιβιώσουν και στη συνέχεια να διακριθούν. Διαφαίνεται ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο συμβιβασμός, τόσο μεγαλύτερη η «επιβράβευσή» του. Οι ασυμβίβαστοι συνεχίζουν τη ζωή τους, όσοι επιζούν, αυθεντικά και με αξιοπρέπεια.

Εμμέσως μας θέτει το δίλημμα: συμβιβασμός ή ρήξη. Ας επιλέξουμε.